

מכון תורת אמ"ת בראשות הרב זכרי'ה זרמתי שליט"א

www.torateemet.net

נייד: 054-3188267

שששששששש

הנחיות תש"ע לסופרי סת"ם ורבנים מגיהים

מאת הר"ז זרמתי שליט"א

רב ומגיה - מו"צ בירושלים ודיין בבה"ד 'חומת שמואל'.

ראש מכון תורת אמ"ת.

כמידי שנה, אנו מפרסמים את הנחיות הרב זכריה זרמתי שליט"א לסופרים ומגיהים אשר נסמכו ע"י המכון שבראשותו וכן בתשובות לשואלים. ואלו הנחיות הרב:

1. אנו ממשיכים לסבור שכתב סת"ם שנכתב ע"י קולמוס "פלסטיק" הוא כתב **פחות מהודר** מכתב שנכתב ע"י נוצה, ופחות מזה שנכתב ע"י קנה, כש"כ עפ"י הסוד. ואף שאין לפסול כתב זה, יש להעדיף לכתוב ולקנות כתב שנכתב בעזרת "גידולי קרקע", ו"מן המותר בפיך", וגם בלא חשש של "חוק תוכות".
2. הננו וחוזרים ומזהירים את הסופרים שלא להתיר להכשיר אותיות וצורותיהם בתיקונים ע"י עט "רפידוגרף", כי יש לדעתנו, וכן סבר מו"ר הרה"ג רבי מרדכי אליהו זצ"ל משום "חוק תוכות". רק ליפות את האות מותר, ואנו בעיקר מתירים לעת הצורך או כשאי אפשר.
3. אין שום היתר למכור ספר תורה אשר מורכב מכתבים שונים או אומסופרים שונים, בלא היתר מפורש והסכמתו **בכתב** של המזמין. וכל העושה כן ומצרף כתבים שונים בלא ידיעתו, ב"ארור" ועושה מלאכתו רמייה. ואף אינו ראוי לעסק במלאכת שמים זו.
4. יש לאפשר לרוכשי ס"ת לקיים בדיקת מחשב בעצמם ובכל מקרה יש חיוב מוחלט לענות לבקשת הרוכש למסור את תוצאות דו"ח המחשב לרוכש, המגלה את התיקונים שנעשו.
5. בעניין בתי התפילין, אין להתיר להכניס פרשיות לבתים של ראש כאשר המחיצות אינן רחבות דיין. והבדיקה היא אם ניתן להכניס את פרשיות כולן,

כולל 'קדש' 'והיה אם שמוע', ולהוציאם ביד ולא בעזרת מכשיר או פלייר. ואם לאו, גם בנוגע לתפילין "פצפונים", אין להציע שימוש בבית של ראש מסוג זה, כי העור מתרחב עם הזמן ולא ניתן להוציא את הפרשיות בעת הבדיקה מבלי לפצוע אותן.

6. עדיין נשארת הוראתו של מרן הגר"מ אליהו זצ"ל תקיפה וקיימת שבית של תפילין, בין של יד ובין לראש, שאינו מרובע בריבוע מוחלט, גם באלכסון, עד סטייה של כ 2 מ"מ, כשרה, מעל 2 מ"מ, יש להחליף את הבית.

7. לשואלים בעניין חשיבות אמירת פיטום הקטורת מתוך קריאה על קלף, אנו משיבים שחשיבות קריאת מזמור "למנצח בנגינות על קלף", ידועה היא בדברי חז"ל בכלל ובכתבי חכמי ספרד בפרט. הרב החיד"א ע"ה מעיד וזה לשונו בספרו ציפורן שמיר {סימן ב' סעי' יח'}: "מה מאוד הפליגו באמירת 'למנצח בנגינות' בציור מנורה וכתבו ז"ל ששכרו רב ועצום. וראיתי בקונטרס בכתב יד לראשונים בזה סודותינו ותועלתו, ולפחות לעשות נחת רוח ליוצרנו נאמר אתו בכוונה בציור מנורה כתוב על קלף!". וכן גם כתב רבי דוד אבודרהם ע"ה בפירושו על התפילה שהקורא מזמור זה נחשב כמדליק המנורה בבית המקדש כי מצא בו מ"ט תיבות כנגד מנין הגביעים הכפתורים הפרחים והנרות, גביעים כב', כפתורים יא', פרחים ט', נרות ז' הרי סך הכל מ"ט. וז' פסוקים כנגד ז' קני המנורה ופסוק ראשון יש בו ד' תיבות כנגד מלקחיה ומחתותיה, מלקחיה תרי ומחתותיה תרי. וכן נמצא בספר "סדר היום" בחשיבות קריאת המנורה על קלף ושהקורא מובטח לו שלא ינזק בכל אותו היום. גם מו"ר רבי דוד כליפא העיד בספרו שו"ת דרכי דוד מפי סופרים ומפי ספרים שכל הקורה את מזמור למנצח בצורת מנורה על קלף כאילו הדליק את המנורה בבית המקדש. והגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל ענה בפנינו שאף מותר לקרא את המזמור על קלף בשבת מפני מעלתו ורק לסופר שכתב בעצמו המליץ להחמיר.

8. בעניין עשיית ציצית וכריכתן לרוכשים, כבר כתבתנו בספר הוד יוסף חי עפ"י דעת הגר"י משאש זצ"ל, שיש צורך בלכסות את הכריכות של הציציות בתוך הבגד או במכנסיים או בכיסים כיון שהכריכות רומזות על שמותיו של הקב"ה ועוד דברים נשגבים אחרים ולא יהיו מגולים במקום שאינו ראוי או שיש בו ריח או טינופת.

9. בעניין הדרישה הגוברת לכרוך בתכלת השבנו למספר שאלות זהות בנושא זה. הנה כב" מו"ר הגאון רבי שלום משאש זצ"ל, וכן הראשל"צ לשעבר הרה"ג רבי מרדכי אליהו זצ"ל, כתבו שמאחר ולא הוכח דבר בעניין התכלת, למרות כל הפרסומים וכל הספרים שיצאו מאז נידון מחדש הדבר, הטלת פתיל תכלת מספק אינו מעלה או מוריד, אך מנגד יש לחוש לאיסור יהירות בעניין זה. הלוא רובם ככל גדולי חכמי ישראל אינם לובשים עד היום טלית גדול או קל וחומר קטן עם פתיל תכלת מספק, ולא טובים אנו מהם, ולא מרבותינו ע"ה אשר לא החמירו בדבר. והכלל הנקוט אצלי תמיד, מאז

עמדתי על דעתי, הוא שאין אני נוהג חומרה שלא נהגו אבותיי ורבותיי, שמא יהיה בו משום לועג לרש על הראשונים וכו'. אך לא אמרתי לאסור למי שחפץ בדבר, אולם אין אני מסכים שיקשרו דבר זה למסורת אבותינו בארצות האמ"ת אשר לא ראו ולא שמעו על כך וזו הוכחה. מכאן לשאלתך בעניין שיטת הקשירה **שלא בתכלת**, והיא כפי שפסקנו בעבר עפ"י חשבון יו"ד קא"י וא"ו קא"י, הן בטלית גדול והן בקטן.

10. אף שבימינו כול מפעל יצור תפילין גסות מעבירים חוט בין מחיצות הבתים, לדעתי כמעט ולא הגיעו תפילין מעור בהמה גסה מארצות ספרד וצפון אפריקה, קל וחומר באלג'יריה, ובדקות לא ראיתי נוהגים כן באותה תקופה. **לכן אין לפוסלן** בבדיקה משום כך. כידוע עניין העברת חוט תפירה בין בתי הראש **אינו לעיכובא** גם לדעת **מ"ן** השו"ע (סי' ל"ב סעי' מז) וז"ל "אם כתב כל ארבע פרשיות (של ראש) בקלף אחד כשרים אפילו אין רווח ביניהם ובלבד שיהא חוט או משיחה בין כל בית לבית". ר"ל כש"כ כשיש רווח בין הפרשיות, וכן איתא **במש"ב** (סי"ק רי"ז) שאם כתבם בדי' פרשיות אין צריך כלום בין בית לבית. אף דמ"ן בסעיף נא' כתב וז"ל "ויעביר חוט התפירה בין כל בית לבית", וזאת כדעת **הרא"ש והמרדכי**. אולם לעניין דיעבד כו"ע מסכימים שזה אינו פוסל אם כתבם בדי' פרשיות, וכן היא דעת **הט"ז**. ובימינו שיש מבחר תפילין מעור בהמה גסה עם כל ההידורים בעלות הניתנת להשגה, טוב להחמיר לבחור אותם עם חוט בין הבתים כי כולם עושים, וכן מפני שגם הפרשיות המוכנסות שם בכתב מהודר יותר וזה עיקרי.

11. הננו חוזרים על הראשונות גם השנה ומכריזים שמזוזה (**כלשון הרמב"ם**) אינה קמע, ואין לחפש בה בבדיקתה סימנים, סיבות או נסיבות הקשורות לבעל המזוזה. ככל מצוה מתרי"ג מצוות, מזוזה חייבת להיות כשרה, אם אפשר אף מהודרת וקיימות הלכות רבות לכשרות וצורת האותיות כידוע, ותו לא. לא ידוע לי על פירוש הקשור לפרנסת האדם או לילדיו במילת "מטר" שבקריאת שמע. גם אם המזוזה לא הייתה כשרה באמת עפ"י הדין, יש פשוט להחליפה בלא שום חשש, ואין לחפש אחריה דבר, לא מן העבר, לא מן ההווה ולא מן העתיד.